

جایگاه شهدای مدافع حرم و خانواده آنها در ترویج فرهنگ ایثار و شهادت

رسول صفائی نمین

دکترای جغرافیا و برنامه ریزی شهری دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی

dr.rasoulsafaei.n1994@gmail.com

فرزاد تات شه دوست

دانشجوی دکترای مهندسی برق کنترل دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرمسار

farzadtat1992@gmail.com

فائزه سعیدی

پژوهشگر دکتری طراحی شهری دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم تحقیقات تهران

faezeh96saedi@gmail.com

سید محمدرضا شهابی

کارشناسی ارشد طراحی شهری دانشگاه آزاد واحد علوم تحقیقات تهران

Mohamadrezashahabi2015@gmail.com

چکیده

سبک زندگی، مجموعه ای از اعمال و نگرش هاست که در متن و زمینه های خاص قابل درک هستند. از آنجا که سبک زندگی هر فرد و جامعه به لحاظ نظری، برآمده از آموزه های اعتقادی و ارزشی حاکم بر روح و روان آنهاست، کسب آگاهی های لازم در خصوص مفهوم سبک زندگی و باورهای دینی و تعامل این دو مقوله ضروری می نماید. از دیگر سو، دلیل همه انحرافات سیاسی و اعتقادی که بعضا منجر به نابودی و انحطاط ملت ها می شود، تصمیمات و رفتارهای بدون بصیرت است. شهدای مدافع حرم، در زمره بصیرترین افراد جامعه امروزند که بصیرت و عمل را در هم آمیختند و با تشخیص درست موقعیت و درک صحیح شرایط زمانه، در ازمون ولایت پذیری سربلند گشتند. آنان نه تنها بصیر، بلکه بصیریت آفرین هم هستند. امروزه استکبار به عنوان یک موضوع اساسی در جهان اسلام مطرح بوده و هست. شبیخون استکبار را می توان در جامعه به روشنی آشکارا دید و ما باید بتوانیم بصیرت افزایی کرده تا جوانان امروز بتوانند در برابر این شبیخون دیدگاه بزرگی داشته باشند. مدافعان حرم هم که جزیی از این جوانان عزیز هستند، در برابر این شبیخون و برای دفاع از اسلام در برابر شیطان جهانی قیام کرده اند. خداوند در آیه ی شریفه می فرماید: اما الذین کفرو اقلم تکن آیاتی تتلی علیکم فاستکبرتم و کنتم قوما مجرمین. لذا جهاد با مستکبرین از واجبات شرعی اسلامی می باشد و مدافعان حرم با این ایده راهی سوریه شده اند و این از مصادیق آن هاست.

کلمات کلیدی: شهید مدافع حرم، مستکبرین، جهاد، اسلام

1- مقدمه

انسان هایی که عشقشان راستین ، اعمالشان همواره صدق و صداقت و نیتشان قریه الی الی الله است. عشقی جز محبت خداوند نمی شناسند و عملی جز برای خداوند از ایشان سر نمی زند. جان و تن یکی شده و توحیدی گشته اند. توحیدی شدن یعنی رنگ خدایی گرفتن ، خلق خدایی یافتن و برای خدا زیستن. رها شدن از زندان تن و سبکبال سوی حق پریدن. هر از گاهی خبری می شنویم از شهیدی که در حرم اولیاء الله و در دفاع از دین، مظلومانه در دیار غربت شربت شهادت نوشیده است و آنگاه است تازه یادمان می افتد انسان های سراسر فضل و فضیلتی که سر از پا نشناخته دست از دنیا شسته ، با تمام سختی ها با کمترین امکانات از اماکنی دفاع می کنند که شناسنامه شرافت است. حرم هایی که افتخار بشر و هویت شیعه است. انسان هایی که خون سرخ ثارالله را به خط سبز علوی پیوند می دهند.

اما بهتر آنست که فلسفه دفاع از حرم و شرافت شهدای حرم را در این زمانه در ذهن و قلبمان بکاریم تا ارج و قربی بیشتر بیابیم و منزلتی متعالی را درک کنیم. از صدر اسلام دنیا طلبان، کج اندیشان و جمود فکران خط سبز علوی را مانع کامیابی و منافع اسفل خود دیده، با شیاطین پیمان اخوت بسته اند و لیکن خداوند حافظ دین خویش است. شیاطین با اسامی دروغین و پر طمطراق در پی کسب منافع دنیوی و مقاصد ابلیسی خود کمر بر شکستن افتخار و عزت شیعه بسته اند. اینکه چرا باید از حرم ها دفاع کرد موضوعی است که ساعت ها لازم است آن را به بحث نشست و لیکن مجمل اشاره می شود:

چرا مسلمین را نشانه رفته اند؟

الف- مسلمانان علی الخصوص شیعیان عامل وحدت و اسوه ظلم ستیزی هستند.

ب- وحدت مسلمانان عامل رهایی بشر از قید ظلم و تباهی است.

ج- وحدت مسلمانان عزت و تعالی را بر مستضعفان تجلی می بخشد.

د- وحدت مسلمین پایان سلطه زورگویان عالم و آغاز صلح برای بشر است.

ه- صلح در جهان مانع سودجویی منفعت جویان است.

در چنین اوضاع و احوالی که شیاطین به دنبال شکستن عزت مسلمانان، هویت مذهبی و ملی آنان را آماج حملات پلید خو قرار داده اند و به دنبال سلطه همه جانبه بر دنیا با جنگ افروزی و جنگ های نیابتی هستند .

مدافعان حرم صدها کیلومتر آن طرف تر به فریادخثاهی مظلومین جواب داده اند و چون خورشید تابنده از شرافت بشر و آرمان های نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران دفاع می کنند. آنان به ندای خداوند که پیروزی با مؤمنین است لبیک گفته اند.

مدافعان حرم بزرگ ترین گروه نظامی شیعی در سوریه و عراق است که با هدف مقابله با تخریب حرم ها و مراقد اهل بیت به ویژه حضرت زینب س توسط تروریست های تکفیری شکل گرفت. معیارهای این گروه، ایمان به اسلام، مقاومت در تروریست های تکفیری و پذیرش رهبری ولی فقیه است. فرماندهی مسئولیت فعلی این گروه، با لواء ابوالفضل العباس ع است. این گروه از

آغاز شکل گیری در سال 2013 تا کنون درگیری های زیادی با نیروهای تکفیری داشته است که از مهم ترین این درگیری ها عملیات پاکسازی زینبیه و اطراف محله زینبیه و نبرد با تروریست های تکفیری در سوریه و عراق است. مدافعان حرم توانستند پس از این همه درگیری با تکفیری ها آنان را وادار به عقب نشستن از منطقه زینبیه و آزاد کردن مناطق شیعی نشین از دست تروریست های تکفیری نماید. این گروه علاوه بر فعالیت های نظامی، فعالیت های اجتماعی و عام المنفعه ی گسترده ای در زینبیه دمشق دارد و تعدادی از نیروهای مدافعان حرم در حرم و مرقد حضرت زینب س جهت خدمت حضور دارند. مدافعان

حرم با ایران پیوندهای عمیقی دارد و از حمایت همه جانبه نظام ایران برخوردار است. ارتباط مدافعان حرم با نظام سوریه به عنوان یکی از محورهای مقاومت علیه اسرائیل همواره وجود داشته است و امروزه نیز حزب الله در کنار ارتش سوریه در حال نبرد با تکفیری ها و تروریست ها است.

2- مبانی نظری پژوهش

تشکیل مدافعان حرم

پس از جنگ دولت سوریه با تروریست های تکفیری، با توصیه سید حسن نصرالله برای حفاظت از حرم های اهل بیت و شیعیان مدافعان حرم را با هدف محافظت از شیعیان تأسیس گردید. پس از تخریب مرقد حجر بن عدی صحابه پیامبر و حضرت علی در سوریه، مسئولیت این گروه به لواء ابوالفضل العباس سپرده شد.

تخریب مرقد حجر بن عدی در سال 2013 میلادی و همچنین اشغال سوریه توسط تروریست های تکفیری سبب شد که شیعیان تصمیم گرفتند همگی در جهت رسیدن به اهداف خود تحت تشکلی واحد فعالیت های خود را ادامه بدهند.

۷ گروه اصلی شیعیان که درگیر مبارزه با تروریست های تکفیری هستند عبارت است از:

۱ - حزب الله لبنان: دبیر کلی این گروه را سید حسن نصرالله بر عهده دارد.

۲ - لواء ابوالفضل العباس: فرماندهی این گروه را حسین ابو عجیب برعهده دارد.

۳ - لواء ذوالفقار: ابو شهد الجبوری مسئولیت این گروه را بر عهده دارد.

۴ - سرایا السلام (نام قبلی جیش المهدی - نام دیگر لواء الیوم موعود) سید مقتدی صدر رهبر این گروه است.

۵ - سپاه بدر عراق: هادی العامری ریاست این گروه را عهده دار است.

۶ - عصائب اهل حق: دبیر کل این حزب شیخ قیس خز علی است.

۷ - کتاب حزب الله عراق: شیخ عباس المحمداوی دبیر کل نیروهای حزب الله عراق است.

و همچنین حركة النجبا و کتاب سید الشهداء و سرایا الخراسانی و گروه های دیگر...

این هفت گروه از میان خود، تیپ ابوالفضل العباس را مأمور تهیه ایجاد تشکلی واحد کردند. ثمره تلاش این گروه های مذکور، بیانیه رسمی اعلام موجودیت لواء ابو الفضل العباس بود که در اوایل سال 2013 منتشر شد؛ بیانیه ای که در آن به تشکیل گروهی جدید و بین المللی توافق شده بود. معیارهای این گروه جدید عبارت بود از: "ایمان به اسلام - مقاومت در برابر گروه های تکفیری."

آنان این طرح نهایی را به مراجع تقدیم کردند و مورد موافقت مراجع قرار گرفت. پس از آن گروه های موافق طرح یادشده، ساختارهای تشکیلاتی موجود خود را به منسجم کردند و رهبری آن را به تیپ ابوالفضل العباس سپردند. همچنین نفرات آن گروه ها، اولین هیأت رهبری تیپ جدید را با نام «لواء ابوالفضل العباس» تشکیل دادند. این تشکل در اواخر سال 1392 به وجود آمد.

فعالیت های مدافعان حرم

نخستین و سهمگین ترین حملات گروه های تکفیری در بهمن ماه 1391 بود. این درحالی است که گروه های تروریستی فعال در سوریه در حمله ای جدی و خطرناک تلاش داشتند، تا با یک کامیون بمبگذاری شده حرم مطهر حضرت «زینب» (س) را منفجر کنند، اما این کامیون بمبگذاری شده به پیش از ورود به ترمینال خودروهای نزدیک به حرم مطهر به همراه این کامیون منفجر می شود و این عملیات انتحاری ناکام می ماند. سید حسن نصر الله در فروردین ماه 1392 بعد از این واقعه، در

بیانیه ای بیان کرد "افرادی هستند که از این مرقد دفاع می کنند و برای دفاع از آن حاضر به شهادت هستند؛ آنان از فتنه جلوگیری می کنند. جلوگیری از سیطره گروه های مسلح بر مرقد حضرت زینب (سلام الله علیها) و منع تکفیری ها از تخریب این مرقد واجب است" بعد از این بیانیه حزب الله لبنان حضور جدی خود را اعلام کرد و همچنین مدافعانی از سوریه و عراق لبنان و ایران به مدافعان حرم پیوستند.

پس از این بیانیه، حزب الله چندین عملیات علیه تروریست ها در سوریه طراحی و اجرا کرد. این مقاومت ها منجر شد تروریست ها از بلندی های جولان، عرسال و بخشی از جنوب غربی سوریه عقب نشینی کنند و بدین ترتیب تروریست ها در اجرای این عملیات که منجر به اشغال بخش های وسیعی از سوریه شده بود با شکست مواجه شود.

لواء ابوالفضل العباس برای نخستین بار پس از بیانیه اعلام موجودیت رسمی خود در تاریخ 12/11/1391 شمسی، مسئولیت دفاع از حرم را بر عهده گرفت و در همان تاریخ همزمان با عقب راندن تروریست ها از منطقه زینبیه طی یک بیانیه ای رسمی موجودیت خود را اعلام و ایدئولوژی و استراتژی خود را بیان نمود. متن این بیانیه توسط ابو عجیب، فرمانده لواء ابوالفضل العباس در حرم حضرت زینب در زینبیه دمشق قرائت شد.

ایدئولوژی و استراتژیک

فیلم منتشره از گردان «ابو الفضل العباس» در سایت ها مختلف اینترنتی افرادی را نشان می دهند که با پوشاندن چهره های خود بیانیه تاسیس و شکل گیری این گردان را با هدف «حمایت و محافظت از بارگاه حضرت «زینب»(س) از تروریست های وابسته به گروه «ارتش آزاد سوریه» و گروه تکفیری جهادی «جبهه النصره» قرائت می کنند. در حالی که در این فیلم نیز تصاویری از آیت الله «سید محمد صادق صدر»، مرجع دینی راحل عراق مشاهده می شود.

مدافعان حرم در نخستین بیانیه و فیلم رسمی منتشر شده خود چنین اعلام موضع می کند: که فقط برای حفاظت از حرم حضرت زینب و مراقب اهل بیت تأسیس شده است و تنها هدفش حفاظت از حرم های اهل بیت است و در این بیانیه می گوید: این گردان برای مقابله با خطر تهدید و انهدام آن از سوی گروه های تروریستی تشکیل شد و ما می دانیم هدف اصلی گروه های تروریستی مستقر در مناطق اطراف منطقه «زینبیه» حمله به حرم و تخریب و انهدام آن است و تیپ «ابو الفضل العباس» تنها با یک هدف یعنی حمایت از حرم و محافظت آن از این حملات تشکیل شد. و همچنین تاکید کرد که این گردان به شکل مستقل از نیروهای ارتش سوریه فعالیت می کند و تنها انگیزه اعضای این گروه جلوگیری از وقوع خشونت ها و جنگ های طایفه ای است که مشابه آن را در سال 2006 و پس از انهدام مرقد امامین عسکریین توسط جهادی های تکفیری در عراق مشاهده کردیم. مدافعان حرم همچنین به عنوان مهم ترین هدف، متعهد به جنگ علیه تروریست های تکفیری و بیرون راندن ایادی آنان از خاک حرم های اهل بیت در سوریه است. و همچنین این گروه در جهت خروج کامل نیروهای تکفیری و سازمان های وابسته به القاعده از سوریه از هیچ کوششی فروگذار نخواهد کرد. جنگ با تروریست ها مهم ترین دغدغه مدافعان حرم است و این تنها مربوط به حضور تروریست ها در سریه نمی شود؛ بلکه، به عنوان یک هدف کاملاً مشخص نابودی کامل تروریست ها و استقرار امنیت و حاکمیت بر حرم های مطهر اهل بیت مدنظر ما می باشد.

هدف اعزام مدافعان حرم به سوریه از زبان معاون فرهنگی سپاه

سردار حسین نجات معاون فرهنگی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی با اشاره به جانفشانی های مدافعان حرم ایرانی در آن سوی مرزها اظهار داشت: مهمترین تلاش مدافعان حرم این است که قبل از آنکه دشمن به پشت مرزهای ما برسد، آن را در سرزمین های دور زمین گیر کنند. وی با بیان اینکه مدافعان حرم در وهله اول از امنیت کشورمان دفاع می کنند عنوان کرد: همواره

امنیت یک کشور در داخل مرزهای آن تامین نمی شود همانگونه که امنیت ایران اسلامی با توجه به شرایط منطقه و جهان، گاهی در داخل کشور و گاهی در خارج از کشور باید تامین شود.

افرادی که تحت عنوان دفاع از حرم حضرت زینب (س)، داوطلبانه به سوریه می روند دو کار عمده انجام می دهند تصریح کرد: کمک به مردم سوریه در دفاع از سرزمینشان به درخواست خودشان و همچنین جلوگیری از ورود تکفیری ها به ایران اسلامی، دو هدف نیروهای اعزامی ایران به سوریه است.

با بیان اینکه سپاه و ارتش همواره با هم بوده اند و در عرصه های دریا و هوا و زمین با هم همکاری و تعامل گسترده ای دارند تاکید کرد: بسیاری از رزمایش های سپاه و ارتش در طول سال به صورت مشترک انجام می شود و شایعه اختلاف میان این دو مجموعه شایعه ای بی پایه و اساس است.

بیانات در دیدار جمعی از خانواده های شهدا مدافعان حرم

خیلی خوش آمدید برادران و خواهران خانواده های عزیز شهید حرم؛ کسانی که داوطلبانه به این میدان می روند، دو سه خصوصیت در اینها هست که ممتاز است. یکی این است که اینها غیرت و تعصب دفاع از حریم اهل بیت علیهم السلام را دارند. اینهایی که می روند، یکی از احساسات و روحیه شان همین است که می خواهند از حریم اهل بیت علیهم السلام دفاع کنند. پدرها و مادرهایشان هم همین طور. در اظهاراتی که یکی از مادران شهدا خطاب به حضرت زینب داشت این بود که: "من محمدحسین خودم را دادم به شما!" این خیلی بالارزش است؛ آن غیرتی که نسبت به اهل بیت علیهم السلام که در هر مؤمنی باید وجود داشته باشد.

دومین خصوصیت بصیرت است. کسانی که این بصیرت را ندارند با خودشان می گویند: اینجا کجا، سوریه و حلب کجا؟ این بر اثر بی بصیرتی است. [حضرت امیرالمؤمنین علی علیه السلام] فرمود که *فَوَاللَّهِ مَا عَزَى قَوْمٌ قَطُّ فِي عَقْرِ دَارِهِمْ إِلَّا ذَلُّوا*. «نباید منتظر ماند که دشمن بیاید داخل خانه ای آدم، بعد آدم به فکر دفاع از او و خانه بیفتد. دشمن را باید در مرزهای خودش سرکوب کرد.

افتخار جمهوری اسلامی، امروز این است که ما در مجاورت مرزهای رژیم صهیونیستی و بالاسر آنها نیروهای حزب الله یا نیروهای مقاومت یا نیروهای امل را داریم. اینکه اینها این قدر ناراضی هستند و می گویند جمهوری اسلامی چرا دخالت می کند، به این خاطر است. این خیلی افتخار بزرگی برای اسلام و جمهوری اسلامی است. جوان هایی که رفتند به سوریه و عراق و عمدتاً به سوریه، این بصیرت را داشتند. یک عده ای امروز اینجا نشسته اند در خانه و نمی فهمند که قضیه چیست.

نکته ای سومی که در اینها وجود دارد، شوق شهادت است. بعد از پایان جنگ تحمیلی، مایی که در جریان کار بودیم، احساس می کردیم که یک جاده ای دوبانده ای وسیعی جلوی رویمان بود که این بسته شد؛ جاده ای شهادت! مثل یک دری که ببندند. کسانی که آن موقع، جهاد و شهادت در راه خدا را دوست داشتند، دلشان را غم گرفت. این فرزندان شما غالباً کسانی هستند که آن دوره را درک نکردند؛ در اینها هم آن احساس شوق بود که بلند شدند و رفتند.

الان هم [جوانها] به من نامه می نویسند، البته من جواب نمی دهم به این نامه ها. مرتب جوان ها از اطراف کشور نامه می نویسند، التماس می کنند، خیال می کنند که من باید اجازه بدهم یا من باید دخالت بکنم؛ که آقا اجازه بدهید ما برویم سوریه برای جهاد. این شوق شهادت است و خیلی مهم است.

اگر در یک ملّتی، در یک قوم و جمعیتی، قدرت و قوّت چشم پوشی از زندگی باشد، این قوم شکست بخور نیست. ماها که گاهی اوقات در مقابل حوادث کم می آوریم، به خاطر این است که دودستی چسبیده ایم به زندگی و زیبایی های زندگی. زندگی یعنی

چه؟ زندگی فقط نفس کشیدن خود ما نیست؛ زن و بچه و پدر و مادر ما هم زندگی است. پول و عنوان و اعتبار ما هم؛ به این چیزها چسبیده ایم. وقتی به این چیزها چسبیدیم، در مقابل حوادث سخت، کم می آوریم؛ اما کسانی که این قوت و اراده در آنها هست که از زندگی چشم بپوشند، اینها بلند می شوند می روند به میدان شهادت.

بچه هایی که شماها دادید، چه همسران، چه فرزندان، چه پدران و مادرانشان، بدانند که واقعاً مایه افتخارند. این فقط شعار نیست؛ واقعیت قضیه این است. [اینها] در هر ملتی که باشند - حالا ممکن است شناخته شده نباشند برای فلان شهر، برای فلان روستا. [ممکن است کسی] مشغول یک شغل معمولی است؛ ستاره نیست، مثل بعضی ها که در جوامع به خاطر هیاهو به توهم ستاره شدن می دارند کار می کنند؛ اما اینها - ستاره واقعی اند؛ ستاره در چشم ما نیستند؛ ما که چشمان نزدیک بین و کوتاه بین است؛ در ملاً اعلی اینها. ستاره اند

آماج حمله ای آنها همین چیزی است که این بنای اسلامی را به وجود آورده؛ یعنی ایمان. اگر ایمان اسلامی نبود، این کشوری که ما دیده بودیم و این نظامی که ما آن را با گوشت و پوست و استخوان خودمان تجربه کردیم، ممکن نبود که تغییری پیدا بکند؛ این ایمان اسلامی بود. یک مرجع تقلید با تأیید الهی، با هدایت الهی، با بلدبودن شیوه مبارزه و کار، وارد میدان شد و ایمان مردم را کشاند به سمت این هدف بلند و مردم به میدان آمدند؛ وقتی مردم در میدان بودند، هیچ قدرت مادی ای کاری نمیتواند انجام بدهد. عمده، حضور مردم است که این را امام بزرگوار ما به برکت ایمان مردم و با اتکاء به ایمان مردم توانست انجام بدهد؛ لذا آماج [دشمن]، ایمان مردم است، ایمان جوانان است.

اینکه بنده بارها تکرار می کنم که جوان امروز، از جوان اول انقلاب و دوران جنگ اگر جلوتر نباشد، بهتر نباشد، عقب تر نیست - و من معتقدم که جلوتر است - به خاطر این است که امروز با این همه ابزارهای تبلیغی، با این همه شگردهای گوناگون فروریختن پایه های ایمان، جوان انقلابی ایستاده است. ما در عرصه ی فرهنگ، در عرصه ی سیاست، در عرصه های اجتماعی، در عرصه های هنری الی ماشاءالله جوان مؤمن داریم؛ البته بله، یک عده ای هم هستند که معتقد نیستند، پایبند نیستند، آن را هم می دانیم، نه اینکه غافل باشیم اما این خیل عظیم جوانان مؤمن، جزو معجزات انقلاب است. این جوان امروز [است]؛ جوانی که نامه می نویسند به بنده - از این نامه ها یکی و دوتا و ده تا هم نیست، زیاد است - و التماس، گریه که اجازه بدهید ما برویم در دفاع از حرم اهل بیت علیهم السلام بجنگیم؛ از زندگی راحت، از زن و بچه بگذریم. نامه می نویسند - واقعاً نامه گریه آلود است - که [ما] پدر و مادر را راضی کردیم، شما اجازه بدهید ما برویم بجنگیم؛ این وضع جوان امروز است. خب می خواهند ایمان این [جوان] را از بین ببرند. این حصار فرهنگی برای حفظ این ایمان است.

جوانی که نامه می نویسند به بنده و التماس، گریه که اجازه بدهید ما برویم در دفاع از حرم اهل بیت علیهم السلام بجنگیم؛ از زندگی راحت، از زن و بچه بگذریم. این وضع جوان امروز است. دشمنان می خواهند ایمان این [جوان] را از بین ببرند. امروز مسئله ی شهدای دفاع از حرم اهل بیت مطرح است؛ این از آن ماجراهای عجیب تاریخ است. ما در دوران جنگ جوان ها را تشویق می کردیم به اینکه بروید به میدان جنگ، اجابت می کردند و می رفتند؛ امام یک سخنرانی می کردند، خیل جوان ها راه می افتادند می رفتند [اما] امروز ما چنین تشویقی نمی کنیم، درعین حال این انگیزه چقدر قوی است، این ایمان چقدر شفاف است که این جوان از ایران، از افغانستان، از کشورهای دیگر راه می افتد، بلند می شود از همسر جانش، از کودک خردسالش، از زندگی راحتش می گذرد، می رود در یک کشور غریب، در یک خاک غریب، در راه خدا مجاهدت می کند و به شهادت می رسد. این چیز کوچکی است؟ قدم به قدم تاریخ انقلاب اسلامی از این شگفتی های تاریخ ساز به خود دیده است؛ اینها شگفتی است.

و من عرض کنم این سه جنبه دارد: یک جنبه، جنبه‌ی صبر خود این شهید و انگیزه و ایمان این شهید است؛ یک جنبه، جنبه‌ی صبر خانواده‌ها و تحمل آنها است؛ [چون] این زن جوان می‌توانست کاری کند که شوهرش نرود؛ این پدر و مادر می‌توانستند مانع رفتن جوانشان بشوند؛ اینها صبر کردند؛ هم برای رفتن او، هم هنگام برگشتن جنازه‌ی مطهر او، و [هم] بعد از او. و جنبه‌ی سوم خود حادثه است که تاریخ‌نگار انقلاب اسلامی است؛ انقلاب این است، نظام اسلامی این است. این انگیزه‌ها، این ایمان‌ها، این قدرتهای روحی، این عزم و اراده‌ها است که جمهوری اسلامی را به وجود آورده؛ می‌شود دست‌کم گرفت جمهوری اسلامی را؟ دشمن‌ها چه خیال می‌کنند درباره‌ی نظام جمهوری اسلامی؟ یک پیکره‌ی عظیمی، همه اقتدار، همه توانمندی؛ جمهوری اسلامی را این چیزها تشکیل داده.

نگاهی به زندگی چند شهید مدافع حرم

نام شهید: علی‌رضا توسلی (ابوحامد)

تاریخ شهادت: ۹ اسفند ۹۳

یکی از عملیات‌های مشترک ابوحامد و فاتح (رضا بخشی) جانشینش، ماجرای تل‌قرین بود. تل‌قرین منطقه‌ای در سوریه است که موقعیت استراتژیکی‌ای به خاطر فاصله ۱۵ کیلومتری به مناطق اشغالی فلسطین دارد. وقتی تل‌قرین توسط رزمندگان فاطمیون آزاد شد، دشمن آشفته شد و تحمل این شکست برایش خیلی سنگین بود تا جایی که برای به دست آوردنش دست به عملیات‌های مختلفی زد و حدود ۱۷ شهید از رزمندگان فاطمیون برای حفظ این موقعیت منحصربه‌فرد جبهه مقاومت، جان خود را فدا کردند و اجازه ندادند دوباره این منطقه به چنگ تروریست‌ها بیفتد. ابوحامد و فاتح در حال و هوای ایام فاطمیه سال ۹۳، در تل‌قرین؛ ۱۵ کیلومتری حائل مرز اسرائیل با شلیک خمپاره به شهادت رسیدند. گفتنی است تل‌قرین یکی از سخت‌ترین میدان‌های جنگ سوریه بود که به دست لشکر فاطمیون پاکسازی شد.

برای ابوحامد مرزها، مفهومی روی کاغذ بود. یازدهمین فرزند خانواده توسلی پنج ساله بود که انقلاب شد. انگار فعالیت‌های انقلابی در خانواده توسلی یک بدعت بود تا جایی که برادر بزرگ‌ترش به جرم علاقه به امام خمینی (ره) زنده‌به‌گور شد و همان سال‌ها به سبب عشق به حضرت امام مجبور شد به همراه خانواده به ایران مهاجرت کند و در مشهد مقدس سکنی گزیدند. بعد از دست دادن پدر در ۶ سالگی و مادر، در ۱۱ سالگی به پیشنهاد برادر درس طلبگی را آغاز و چهار سال درس دین را در قم و اصفهان خواند. با شروع حمله بعثی‌ها به ایران، افغانستانی‌های ساکن ایران در قالب گردان ابوذر در کردستان از خاک ایران دفاع کردند و علیرضای ۱۴ ساله به صورت مخفیانه وارد اتوبوس افغان‌ها شد و به کردستان رفت و در آنجا به کار آشپزخانه، نظافت و واکس‌زدن کفش رزمندگان پرداخت. بعد از اولین اخراج از جبهه کردستان به خاطر سن کم توانست در اواخر جنگ تحمیلی دوباره به میدان رزم باز گردد. همزمان با خروج شوروی از افغانستان علیرضا توسلی به افغانستان بازگشت و با عضویت در حزب شیعیان افغانستانی با نام وحدت، به رهبری شهید مزاری جنگ چریکی را آموزش دید و با قدرت گرفتن طالبان در افغانستان دوشادوش دیگر هم‌زمانش به نبرد پرداخت و زخمی در پیشانی و ترکی در زانو و سینه نزدیک قلب یادگاری طالبان در وجودش شد. همزمان با جنگ طالبان، دوره تخصصی ادوات سنگین را آموزش دید و توانست فرمانده شود و این مهارت ویژه باعث مقاومت در شهر طالقان افغانستان شد. وی در سال ۱۳۷۹ و در ۲۷ سالگی ازدواج کرد و بعد از سقوط طالبان دوباره به ایران بازگشت. عوارض مجروحیت سبب شد مدتی خانه‌نشین شود اما بعد از به دنیا آمدن فرزند دومش آموزشگاه رایانه‌ای را در گلشهر مشهد با مدیریت خودش تاسیس کرد. یک سال بعد از به دنیا آمدن طوبا دختر دومش، با شروع جنگ در سوریه با سخنرانی‌های هر هفته خود در دعای ندبه، سعی در تشویق دوستانش در جهاد کرد و با تشکیل گروهی ۲۱ نفره،

بدون اطلاع خانواده هایشان، بهار ۱۳۹۲ برای دفاع از حرم آل الله عازم سوریه شدند. پس از ۶ ماه سختی در سوریه و هدیه کردن چهار شهید افغانستانی، سازمان مجاهدین افغانستانی مدافع حرم (فاطمیون) تشکیل شد. با افزایش مجاهدین افغانستانی ۹ گروه مجزا با نام «خیبر» شکل گرفت. اولین ماموریت گروهان فاطمیون حفاظت از فرودگاه سوریه با فرماندهی ابوحماد بود. عملیات های پاکسازی اطراف حرم حضرت زینب (س)، تل اذان، دوخانیه، تل قرین و... با نام فاطمیون و به فرماندهی ابوحماد در لشکر فاطمیون اتفاق افتاد.

ابوحماد با فعالیت های تبلیغی در دعای ندبه مشهد از یک گروه ۲۱ نفره لشکری، با نام فاطمیون مدافع حرم ساخت. همسرش نقل می کند: «بارها می گفتند این جبهه مقاومت تمام شدنی نیست. این از علائم آخرالزمان است و نهایتاً منتهی خواهد شد به آزادی قدس و ظهور امام زمان (عج). می گفتند این روحیه مقاومت بین ملت ها در حال زنده شدن و فراگیر شدن است و اتفاقاً می گفتند که ما افغان ها حتماً باید در این ماجرا حضور داشته باشیم.» ابوحماد همچنین در آموزشگاه رایانه ای خود فعالیت های فرهنگی و آموزشی در حوزه کامپیوتر و زبان را به انجام رسانید.

نام شهید: مجید عسگری جمکرانی

تاریخ شهادت: ۶ آذر ۱۳۹۶

مجید عسگری جمکرانی، اولین شهید معلم مدافع حرم و معلم بسیجی از گردان یکم امام حسین (ع) لشکر ۱۷ علی بن ابیطالب (ع) بود. او هم روزمانش در جریان آزادسازی شهر حلب از آخرین پایگاه های داعش در حال ایجاد حفراهی برای استقرار امن تیراندازان خودی و برپایی سنگری در برابر حملات دشمن بودند که با خستگی یکی از رزمندگان، عسگری جای خود را با او عوض می کند که پس از چند ثانیه، خمپاره ای در نزدیکی وی به زمین برخورد می کند و ترکش های آن به بدن او اصابت و در نهایت در اثر همین انفجار، وی با زمزمه ذکر یا زهرا (س) به فیض عظیم شهادت نائل می شود و همزمان با ایام شهادت امام حسن عسکری (ع) خبر شهادتش به خانواده می رسد. مجید عسگری جمکرانی ۴۴ ساله با سابقه ۲۳ ساله در تدریس، شهید معلم مدافع حرم آل الله شد. وی خادم مسجد مقدس جمکران و حرم حضرت معصومه (س) و از معلمان هنرستان شهدای چهارمردان قم و دانش آموخته حوزه علمیه بود که در مسیر تعلیم و تربیت گام بر داشت. او هشت سال در حوزه علمیه قم تحصیل کرد و معلمی فداکار و انسانی وارسته بود و درس جماعت را به دوستانش می آموخت. مجید عسگری پیش از سال ۱۳۸۵ در مدرسه شهید رجایی تدریس می کرد و بعد از آن در هنرستان طاها تدریس خود را در رشته کامپیوتر ادامه داد. یکی از شاخصه های اخلاقی شهید عسگری اهمیت به نماز اول وقت بود و همیشه در نماز جماعت حاضر می شد که این روش نیکوی او زبازد اطرافیانش بود. علاوه بر اینکه در رشته کامپیوتر و ریاضیات و خدمت به دانش آموزان تبحر خاصی داشت، از خادمین مسجد مقدس جمکران و حرم حضرت معصومه (س) بود و اغلب نمازهای خود را در حرم حضرت معصومه (س) و مسجد جمکران می خواند و شرکت در نماز جمعه جزء برنامه های همیشگی اش بود. معلمی چیره دست و متعهد که درس های تخصصی مربوط به کامپیوتر، سخت افزار و نرم افزار را تدریس و نحوه کلاس داری اش هم با شیوه ای خاص همراه بود، همچنین در اردوها همراه خوبی با دانش آموزان بود و تاکید می کرد علوم مختلف را می توان آموخت، اما در درجه اول باید رفتار انسانی و اخلاقی را یاد گرفت.

او در برگزاری و تشکیل حلقه های صالحین در هنرستان اهتمام می ورزید و سرگروه صالحین پایگاه بسیج شاهد حوزه مقاومت شهید قربانی بود و هر هفته جلسه ای را با هدف و موضوع امر به معروف و نهی از منکر برگزار می کرد و گاهی برنامه های فرهنگی را به صورت خودجوش عهده دار می شد و توجه خاصی به زیارت و راهپیمایی اربعین داشت و در این اجتماع بزرگ

شرکت می کرد. شهید عسگری عضو بسیج آموزش و پرورش و عضو داوطلبان و امدادگران جمعیت هلال احمر نیز بود. وی با زمانبندی دقیق فعالیت های فرهنگی، تدریس و تحصیل همزمان و کسب علوم حوزوی را انجام می داد و همچنین با شرکت در دوره های آموزش های نظامی، خود را برای حضور در جبهه سوریه آماده نگه می داشت تا اینکه با اصرار توانست موافقت مسئولان آموزش و پرورش را بگیرد و در دفاع از حرم آل الله، به آرزوی خود برسد. سه فرزند از این شهید به یادگار مانده که یکی از آنها روشن دل است.

نام شهید: مصطفی صدرزاده

تاریخ شهادت: اول آبان ۱۳۹۴

مصطفی صدرزاده در میان شهدای مدافع حرم به واسطه اینکه در قالب یک تبعه افغانستانی به سوریه اعزام شده بود معروف شد و فرزند سوم و پسر دوم خانواده است. مصطفی صدرزاده با نام جهادی سیدابراهیم در سال ۹۲ برای دفاع از دین و حرم بی بی زینب (س)، داوطلبانه به سوریه عزیمت و به علت رشادت در جنگ با دشمنان دین، فرمانده گردان عمار و جانشین تیپ فاطمیون شد و سرانجام پس از چندین بار زخمی شدن در درگیری با داعش، روز تاسوعا، نهم محرم مقارن با اول آبان ۹۴ در عملیات محرم در حومه حلب سوریه به آرزوی خود، یعنی شهادت در راه خدا رسید و به دیدار معبود شتافت و در گلزار شهدای بهشت رضوان شهریار آرام گرفت.

مصطفی صدرزاده متولد ۱۹ شهریور ۱۳۶۵ در شهرستان شوشتر استان خوزستان و در خانواده ای مذهبی به دنیا آمد. پدرش پاسدار و جانباز جنگ تحمیلی و مادرش از خاندان جلیله سادات هستند. مصطفی ۱۱ ساله بود که از اهواز به همراه خانواده به استان مازندران و پس از دو سال به شهرستان شهریار استان تهران نقل مکان و در آنجا ساکن شد. وی دوران نوجوانی خود را با شرکت در مساجد و هیات های مذهبی، انجام کارهای فرهنگی و عضویت در بسیج و یادگیری فنون نظامی سپری کرد. در دوران جوانی در حوزه علمیه به فراگیری علوم دینی پرداخت، سپس در دانشگاه دانشجوی رشته ادیان و عرفان شد و همزمان مشغول جذب نوجوانان و جوانان مناطق اطراف شهریار و برپایی کلاس ها و اردوهای فرهنگی، نظامی، جلسات سخنرانی و... برای آنان بود. حضور فعال و موثر شهید صدرزاده در دفاع، فقط مختص به شام و عراق نبود وی در کنترل فتنه گران ۸۸ در میدان آزادی نقش موثری داشت و همان سال نیز به دست ناهلان کنار ساختمان ایران فیلم با اصابت ضربه بر سر بیهوش شد و اغتشاش گران با وارد آوردن ضربات چاقو به دست و پای این شهید بدن وی را شرحه شرحه و مجروح کردند.

مصطفی از ۱۴، ۱۵ سالگی جزء کسانی بود که برای ساخت مسجد کمک می کرد، چه از لحاظ کارگری کردن برای ساخت که نخواهند هزینه ای را متقبل شوند و چه از طریق جمع آوری پول در بهشت رضوان یا بهشت زهرا تهران. در ۱۷ سالگی هیات ابوالفضل العباس را برپا کرد و در همان سن مسئولیت های سنگین را به او محول کردند و فرمانده پایگاه بسیج هم شد و بیشترین کتابی که هدیه می داد کتاب ابراهیم هادی بود. توانمندی های مصطفی به جز حوزه فرهنگی در بحث آموزش های نظامی هم بود که بخشی را به صورت دوره ای در بسیج گذرانده بود و بخشی را خارج از بسیج. به طور مثال شهید صدرزاده در رشته غواصی تا ۳۰ متر عمق دریا را پروانه رسمی گرفته بود. او شعاری داشت مبنی بر اینکه سرباز امام زمان باید با همه علوم و فنون آشنایی کامل داشته باشد. ساخت دو مسجد امتداد فعالیت های فرمانده گردان عمار شد و همچنین در یکی دو ماموریت قبل از شهادتش پارکی را سمت شهریار که تبدیل به مکان ناامنی برای خانواده ها شده بود احیا و پایگاه بسیجی در آنجا دایر کرد و به لحاظ فرهنگی روی محیط پیرامونش کار کرد. دو شهید هم در آن پارک دفن و فضای پارک را متحول کردند.

نام شهید: حاج حسین همدانی (ابو وهب)

تاریخ شهادت: ۱۶ مهر ۱۳۹۴

سردار سرلشکر شهید حسین همدانی (ابو وهب) در سال ۱۳۲۹ در شهرستان آبادان دیده به جهان گشود و در ۶۱ سالگی پس از ۴۰ سال مجاهدت و نبرد در راه اسلام در ۱۶ مهرماه ۹۴ در نبرد با تروریست‌های تکفیری به فیض شهادت نائل آمد. سرتیپ پاسدار حسین همدانی از پیشکسوتان جهاد و شهادت در حومه حلب سوریه به شهادت رسید. او از فرماندهان پر افتخار دفاع مقدس و از مستشاران ارشد سپاه پاسداران و از مدافعان حرم در سوریه بود. هدایت لشکرهای تحت امرش در جنگ تحمیلی سبب شد از دست فرمانده کل قوا افتخار دریافت دو نشان فتح را داشته باشد.

وی، نخستین فرمانده لشکر ۳۲ انصارالحسین همدان، در لشکر ۱۶ قدس گیلان، عملیات کربلای ۵ را راهبری کرد و معاونت عملیات قرارگاه قدس را در کارنامه خود به جای گذاشت. پس از دفاع مقدس در همه سطوح مانند فرمانده قرارگاه نجف اشرف، فرمانده لشکر ۴ بعثت، جانشین سازمان بسیج مستضعفین، مشاور عالی فرماندهی کل سپاه و... تجربیاتش مورد استفاده قرار گرفت و فرماندهی سپاه محمد رسول الله (ص) یکی از درخشان‌ترین عناوین برآورده این شهید شد.

اعزام وی به سوریه زمانی بود که گروه‌های تروریستی و تکفیری تا پشت کاخ ریاست جمهوری رسیده بودند. جهاد به‌عنوان مستشار ارشد ایرانی و تخصص در جنگ‌های نامنظم در سرزمین شام و دفاع از حرم عقیله بنی‌هاشم برای این جانباز دفاع مقدس ادامه راه ایثارگری این نخبه نظامی بود.

تعلق به انقلاب و هیات‌ها و دستجات مذهبی در ایام محرم شهر همدان و عضویت در سپاه پاسداران همدان از او چهره‌ای از یک بسیجی دغدغه‌مند به فرهنگ ساخت. حسین همدانی از فرماندهان هشت سال دفاع مقدس و از مستشاران ارشد سپاه پاسداران انقلاب اسلامی بود. طرح‌های فرهنگی در قالب مستند برای وی بسیار ارزشمند بود و معتقد بود در صورتی که مشکلات جامعه مرتفع شود مشکلات فرهنگی هم برطرف می‌شود.

شهید همدانی در عملیات والفجر، دو بار مورد اصابت ترکش قرار گرفت اما هرگز ادعای جانبازی نکرد، کسی که شاید اگر در عملیات مرصاد نبود امنیت امروز ایران هم نبود، حضور درخشان او در اتفاقات سال ۸۸ از وقوع فجایی عظیم جلوگیری کرد. با حمایت شهید همدانی بنیاد حفظ آثار در همدان تاسیس شد و با استناد به کلام مقام معظم رهبری در نگارش رمان، نویسندگانی مانند سردار حسام (نویسنده کتاب خداحافظ سالار) را در نوشتن رمان مشوق شد و کتاب از «الوند تا قراویز» و کتاب «بهار ۸۲» مجموعه عملکرد استان همدان در سال‌های ابتدایی جنگ تحمیلی نیز به دلیل علاقه و تاکید حسین همدانی در تاریخ‌نگاری، توسط گلعلی بابایی نویسنده و فعال فرهنگی نوشته شد. ارتباط این شهید با هنرمندان، نویسندگان، فعالان فرهنگی و... از او یک فرمانده فرهنگی برجسته ساخت.

ابو وهب به همراه احمد متوسلیان و محمد ابراهیم همت و محمود شهبازی در تشکیل و سازماندهی لشکر ۲۷ محمد رسول الله نقش بسزایی داشت، لشکری که بعدها فرماندهی آن را نیز در جریان ناآرامی‌های پس از انتخابات سال ۱۳۸۸ عهده‌دار شد. فعالیت‌های رزمی، اجتماعی و فرهنگی وی در قبل از انقلاب و بعد از جنگ تا اواخر سال ۶۴، توسط حسین بهزاد در ۱۰۰ ساعت مصاحبه ضبط و تدوین و حاصل آن دو کتاب با نام مهتاب خین (شرح فعالیت این شهید تا سال ۱۳۶۴) و کتاب «پیغام ماهی» شد. شهید حاج حسین همدانی در پیاده‌روی اربعین حضور فعالی داشت و معتقد بود باید اول پا روی من گذاشت تا بتوان پا روی مین گذاشت و چهلمش هم با اربعین حسینی مصادف شد. وی براین باور بود که هر اثری که در قالب هنر ننگد پایدار نخواهد ماند. حمایت‌های سردار حسین همدانی از مستندسازان و عکاسان جنگ سوریه از جمله مهم‌ترین فعالیت‌های فرهنگی او بود. دستاوردهای ماندگار این شهید در حوزه فرهنگ و اثرگذاری فرهنگی اش قابل شمارش نیست. همچنین

جمع‌آوری کتاب‌های ترجمه شده در حوزه دفاع مقدس از تهران و انتقال آن به سوریه نمونه‌ای دیگر از فعالیت‌های این شهید است. این نخبه نظامی و فرهنگی به برپایی هفته فیلم و اکران برخی از فیلم‌های ایرانی در سوریه پرداخت. همچنین در راستای ترویج فرهنگ ایثار و شهادت، قریب به ۱۲ هزار نسخه از کتاب‌های منتشر شده در حوزه دفاع مقدس به دستور او بین رزمندگان سوری توزیع شد.

نام شهید: محسن حججی

تاریخ شهادت: ۱۶ مرداد ۱۳۹۶

طبق آنچه داعش منتشر کرده، همه چیز از ۱۶ مرداد سال ۹۶ شروع شد، از «التنف»، در عملیاتی در منطقه مرزی بین سوریه و عراق، زمانی که محسن حججی با تنی مجروح در پشت سنگری در کنار اجساد نیمه‌جان تعدادی از هم‌رزمانش آخرین مقاومت‌ها را می‌کند؛ آن زمان هیچ‌کس تصور نمی‌کرد که این جوان ایرانی قرار است چه بر سر داعش بیاورد، شاید اگر داعشی‌ها می‌دانستند که انتقام همین شهید آنها را ظرف مدت سه ماه ریشه‌کن خواهد کرد ترجیح می‌دادند با او کاری نداشته باشند. نمی‌دانستند و فیلم و تصویری که از او منتشر کردند تا به خیال خود خط و نشانی بکشند و نشان دهند اگر دست‌شان به ایران و ایرانی برسد چه می‌کنند؛ چه نتیجه معکوسی به همراه دارد، تصاویری که با آن ترکیب دود و آتش صحنه کربلا را بر هر مخاطب آشنا با تاریخ تداعی می‌کرد؛ اما همه ارتباط محسن با کربلا فقط این عکس نبود، تصاویر بعدی که به صورت محدود انتشار پیدا کرد از پیکر بی‌سر و بی‌جان او بود تا به پیروی از مرادش شهادتی حسینی داشته باشد.

۲۱ تیر ۷۰، محسن حججی در نجف‌آباد اصفهان به دنیا آمد خانواده‌ای که حجت‌الاسلام مصطفی حسینی این‌طور توصیف می‌کند: «رشد این شهید در خانواده‌ای علمی بوده و خاندان حججی معروف هستند، آیت‌الله حججی در زمان رضاخان بیشترین خدمت را به منطقه اصفهان داشت، زمانی که حجاب از سر زنان و عمامه از سر علما بر می‌داشتند این عالم ربانی در گوشه و کنار دست افراد مستعد را می‌گرفت و به حوزه می‌برد. ۱۱ آبان ۹۱؛ در نمایشگاه دفاع مقدسی که در نجف‌آباد برپا شده بود محسن با زهرا عباسی همکار می‌شود و همین آغازی می‌شود برای آشنایی و ازدواج؛ به قول همسر محسن، شهدا واسطه آشنایی این دو بودند، ۱۱ آبان ۹۱ خطبه عقد جاری و محسن در ۲۱ سالگی داماد می‌شود؛ دو سال بعد در مرداد ۹۳ مراسم عروسی برگزار می‌شود.

تجربه همکاری با موسسه نشر شهید کاظمی (ناشر برگزیده نمایشگاه کتاب امسال) و شهرکتاب ایران وابسته به سازمان تبلیغات اسلامی از جمله فعالیت‌های فرهنگی در کارنامه زندگی با عزت این شهید والامقام است. شهید حججی سال‌ها در شهرکتاب نجف‌آباد اصفهان به کار فروش کتاب اشتغال داشت. این شهرکتاب در مدت فعالیت خود یکی از مراکز فرهنگی موثر در شهر نجف‌آباد و استان اصفهان محسوب می‌شد. سنت حسنه تبلیغ کتاب در تربیون‌های نماز جمعه که امروز به یک سنت پایدار در برخی از نماز جمعه‌های کشور تبدیل شده، به همت حمید خلیلی، مدیر سابق شهرکتاب نجف‌آباد و رئیس انتشارات شهید کاظمی و شهید حججی در کشور شروع شد. برای اولین بار در یک برنامه مستمر و حساب‌شده، معرفی کتاب به تربیون نماز جمعه راه یافت. این حرکت فرهنگی مرهون همکاری شهرکتاب نجف‌آباد و امام‌جمعه شهر نجف‌آباد بود که با استقبال خوب نمازگزاران و رسانه‌ها روبه‌رو شد. یک مورد دیگر از فعالیت‌های این مرکز نیز انتخاب دانش‌آموزان به‌عنوان سفیران فرهنگی شهرکتاب در شهرستان نجف‌آباد بود. شهرکتاب نجف‌آباد برای اولین بار کتاب را نه از طریق کتابفروشان و به صورت غیرمستقیم بلکه از طریق خود دانش‌آموزان به مدارس شهر نجف‌آباد برد. برخی از دانش‌آموزان ممتاز نجف‌آباد، به‌عنوان سفیران فرهنگی در مدارس این شهر انتخاب شدند، حتی برخی از دانش‌آموزان به دلیل انس با کتاب در مدت همکاری خود با

شهرکتاب، خود دست به قلم شدند و کتاب‌هایی تالیف کردند که به همت نشر شهید کاظمی و با همکاری شهرکتاب ایران منتشر شد. در اغلب فعالیت‌های شهرکتاب نجف‌آباد شهید حججی حضوری درخشان و فعال داشت. این شهید والامقام همچنین نقشی اساسی در شکل‌گیری مؤسسه و نشر شهید کاظمی داشت و همواره در کنار خلیلی، مدیر این مؤسسه و مدیر پیشین شهرکتاب نجف‌آباد به نقش‌آفرینی در فعالیت‌های فرهنگی می‌پرداخت. این مؤسسه هم‌اکنون در ترویج فرهنگ دفاع مقدس و انقلاب فعالیت می‌کند و چند سالی است که برخلاف برخی از ناشران حوزه دفاع مقدس که با بودجه دولتی کتاب‌هایی منتشر کرده‌اند، با اتکا به همت و بودجه گروهی علاقه‌مند به فرهنگ دفاع مقدس و انقلاب اسلامی، به انتشار کتاب‌هایی همت گماشته که با استقبال مواجه شده است. یک نمونه از این کتاب‌ها کتاب «ملاصالح» است که با فروش ۱۰ هزار نسخه‌ای در تیرماه همراه بوده است. کتاب «ملاصالح» شامل خاطرات آزاده ملاصالح قاری، مترجم اسرای ایرانی در اردوگاه‌های عراق به روایت رضیه غبیشی است که اردیبهشت امسال با حضور هنرمندانی از جمله رخشان بنی‌اعتماد و پرویز پرستویی رونمایی شد. بی‌شک شهرکتاب نجف‌آباد تجربه موفق خود را مرهون ایثار، فداکاری و همت والای شهید سرافراز حججی است. همچنین شهرکتاب ایران این دوره ولو کوتاه همکاری با شهید والامقام حججی را درخشان‌ترین دوره در کارنامه فعالیت‌های خود قلمداد می‌کند.

3- روش تحقیق پژوهش

پژوهش حاضر از نوع توصیفی و اسنادی بوده و به روش کتابخانه‌ای و با استفاده از کتاب‌ها، مقالات و پایگاه‌های معتبر علمی و پژوهشی داده‌های آن فراهم شده است.

4- پیشینه پژوهش

گرایلو و پراندوجی (1396)؛ ادبیات مقاومت در واقع ایستادگی و مقاومت در برابر نزاع و درگیری است، که با جنگ رابطه‌ی تنگاتنگ دارد. در این مقاله به بررسی جایگاه شهدای مدافعان حرم در اشاعه‌ی فرهنگ ادبیات مقاومت می‌پردازیم. اصطلاح مدافعان حرم زمانی ایجاد شد که جبهه‌ی النصره شاخه‌ی القاعده در سوریه، در دهم اردیبهشت ماه 1392 علاوه بر نبش قبر حجر بن عدی، تهدید به تکرار این اقدام در حرم حضرت زینب (س) کرد؛ مدافعان حرم کسانی هستند، که در این راه قدم برداشته و به دفاع از حرم حضرت زینب پرداخته‌اند و در این راه به شهادت رسیدند. به دلیل اهمیت این موضوع این مقاله بررسی نقش شهدای مدافع حرم در فرهنگ مقاومت می‌پردازد آنان که به دفاع از حرم و ایستادگی در برابر داعش پرداخته و در این راه به شهادت رسیدند، این عمل خطیر و انسانی آنها در ادبیات به ویژه ادب پایداری تبلور یافته که بررسی این آثار به منظور، تبیین نقش آنها در فرهنگ مقاومت حایز اهمیت خواهد بود. بدین منظور به بررسی نقش دو شهید مدافع حرم شهید حججی و سنجه ونلی و نقش آنها در ادبیات پایداری و فرهنگ پایداری پرداخته و تلاش کردیم به این پرسش پاسخ دهیم که شهدای مدافع حرم در دفاع از حرم و ایستادگی در برابر داعش چگونه از فرهنگ پایداری اسلامی الهام گرفته‌اند یافته‌های پژوهش حاکی از آن است که، آنها برای رسیدن به آرمان‌های خود از فرهنگ عاشورایی بسیار الهام گرفتند، به گونه‌ای که اشعاری که درباره‌ی ایندو شاعر سروده شده گویای الهام شاعران از عاشورا و قیام امام حسین (ع) است. عابدی کوشال‌شاه و همکاران (1399)؛ مطالعه حاضر با هدف واکاوی مفاهیم سیاسی - اجتماعی وصیای شهدای دفاع مقدس و مدافع حرم استان تهران انجام شده است. توصیه‌های سیاسی و اجتماعی در قالب وصیای شهدا با اتکا بر نظریه‌ها و آراء اندیشمندان غربی و مسلمان در دو بازه زمانی جنگ هشت‌ساله و جنگ با دشمنان خارجی از روش کیفی - کمی و با راهبرد پژوهش تحلیل محتوا به منظور شناخت الگوهای موجود در داده‌های کمی - کیفی استفاده گردید. جامعه آماری شامل

وصایای شهدا با توجه به آثار موجود و در دسترس، ۹۰ مورد (۵۵ مورد شهدای دفاع مقدس، ۳۵ مورد شهدای مدافع حرم) انتخاب شد. شیوه نمونه گیری از نوع نمونه در دسترس انتخاب شد. یافته ها نشان داد بیشترین فراوانی با ۶۴/۶۲ درصد مفاهیم سیاسی و مفاهیم اجتماعی ۳۵/۳۸ درصد کل مطالب را به خود اختصاص داده ست. در وصایای شهدای مدافع حرم مطالب سیاسی با ۵۵/۱۵ درصد و مفاهیم امور اجتماعی ۴۴/۸۵ درصد کل مطالب را به خود اختصاص داد. نتایج حاکی از آن است که زمینه ها و عوامل مشابه در بروز جنگ عراق علیه ایران و جنگ در سوریه دارای مشابهت ها و تفاوت هایی است که موجب خلق مفاهیم مشترک شده که می توان از آن الگوی مشخصی را به دست آورد.

مقیم فیروزآبادی (1396)؛ سبک زندگی مجموعه ای از اعمال و نگرشها ست که در متن وزمینه های خاص قابل درک هستند. از آنجا که سبک زندگی هر فرد و جامعه به لحاظ نظری، برآمده از آموزه های اعتقادی و ارزشی حاکم بر روح و روان آنها ست، کسب آگاهی های لازم درخصوص مفهوم سبک زندگی و باورهای دینی و تعامل این دو مقوله ضروری می نماید. ازدیگر سو دلیل همه انحرافات سیاسی و اعتقادی که بعضا منجر به نابودی و انحطاط ملتها می شود، تصمیمات و رفتارهای بدون بصیرت بوده است. شهدای مدافع حرم در زمره ی بصیرترین افراد جامعه امروند که بصیرت و عمل را درهم آمیختند و با تشخیص درست موقعیت و درک صحیح شرایط زمانه درآزمون ولایت پذیری سربلند گشتند. آنان نه تنها بصیر بلکه بصیرت آفرین هم هستند. هدف پژوهش حاضر این است که اندیشه و عمل و سلوک والای آنان را در قالب مضامین سبک زندگی شناسایی و مورد بررسی قرار دهد. به این منظور، تعداد ۲۷ وصیت نامه با روش تحلیل محتوای کیفی بررسی گردید و تعداد ۲۵۳ کد حاصل از آن در قالب ۴ مولفه ی ولایت پذیری با ابعاد نگرش ولایی و رفتار ولایی (۱۱ شاخص)، هدف از جهاد و شهادت با ابعاد نیروی محرکه عشق و احساس مسئولیت دینی (۱۳ شاخص)، ویژگیهای شخصیتی با ابعاد روابط اجتماعی، خصوصیات فردی و انضباط مالی (۲۸ شاخص) و توصیه ها با ابعاد عبادی معنوی و سیاسی اجتماعی (۲۵ شاخص)، دسته بندی گردید و الگوی انتزاعی پژوهش منطبق با آن ارائه گردید.

اصلی زاده (1399)؛ از زمان شروع جنگ داخلی سوریه در سال 2011 م، شهر حلب به عنوان یکی از قطب های اقتصادی و جمعیتی این کشور از اهمیت استراتژی در روند سیاسی-نظامی این بحران برخوردار بوده است. از این رو طرفین جنگ اعم از دولت سوریه و جبهه مقاومت از یک طرف و معارضین و حامیان آن ها از سوی دیگر، عملیات های نظامی متعددی به منظور تصرف این شهر استراتژیک طراحی و اجرا نموده اند. جنگ در حلب به قدری از اهمیت و محوریت برای طرفین رسیده که از آن به عنوان مادر جنگ ها یا استالینگراد سوریه یاد شده است. این پژوهش در پی پاسخگویی به این مسئله است که چرا مسلحین در تصرف شهر استراتژیک حلب با وجود انجام عملیات های متعدد نظامی ناکام ماندند؟ نگارنده با استفاده از روش توصیفی-تحلیلی تلاش کرده است تا ضمن اشاره به مراحل مختلف عملیات های مسلحین برای تصرف شهر حلب (عملیات جاده کاستلو-عملیات بازپس گیری جنوب حلب- عملیات ابراهیم یوسف- عملیات ابو عمر سراقب یا عملیات خروج از محاصره شرق حلب) در قالب مطالعه موردی، عملیات ابو عمر سراقب را مورد بررسی و تجزیه و تحلیل قرار دهد. یافته های پژوهش نشان می دهد که عواملی چون فقدان رهبری واحد، وجود اختلاف در بین گروه های مختلف مسلحین، تکیه بر شیوه تکراری استفاده از انتحاری، برآورد نادرست سازمان رزم با توجه جغرافیای منطقه عملیات و... در ناکامی مسلحین در تصرف شهر حلب موثر بوده است.

خدابخشی و همکاران (1399)؛ با شروع بحران سیاسی در سوریه، بازیگران منطقه ای بر اساس منافع خود جهت گیریهای مختلفی را در رابطه با این کشور، اتخاذ نموده اند. عربستان، بحران سوریه را فرصتی در جهت ارتقاء جایگاه منطقه ای خود می دانست. با این حال نقش تأثیرگذار ایران در بحران سوریه به افزایش قدرت منطقه ای ایران انجامیده که موجب نگرانی رقیب

منطقه ای ایران، عربستان شده است. با توجه به فضای رئالیستی حاکم بر منطقه خاورمیانه، عربستان با حمایت از مخالفان دولت بشارالاسد، درصدد مقابله با قدرت منطقه ای ایران برآمد. هدف از انجام این پژوهش بررسی ریشه های شکل گیری تنش میان ایران و عربستان در قبال بحران سوریه، با استفاده از نظریه موازنه قدرت است. بر این اساس سوال اساسی پژوهش این است که سیاست خارجی ایران و عربستان در قبال بحران سوریه چه تحولاتی داشته است؟ روش تحقیق در این پژوهش توصیفی-تحلیلی و گردآوری اطلاعات آن منابع کتابخانه ای می باشد. یافته های پژوهش نشان می-دهد، دولت های ایران و عربستان در بحران سوریه به نوعی درگیر جنگ نیابتی بوده و درصدد افزایش نفوذ خود و کاهش نفوذ رقیب هستند به طوری که پیگیری منافع در سوریه برای عربستان در تغییر دولت بشارالاسد و برای ایران در ابقای آن است. این تعارض منافع و رقابت میان عربستان و ایران، بازی با حاصل جمع جبری صفر را ایجاد کرده است که باعث طولانی شدن بحران در سوریه، و افزایش اختلاف بین این دو کشور شده است.

5- بحث و نتیجه گیری

جهاد و دفاع از ارکان مهم اسلامی و حکومت اسلامی است. بر اثر مجاهدت افراد است که استقلال و هویت جامعه اسلامی حفظ و در برابر دشمنان ایمن می شود. اهمیت جهاد در اسلامی به حدی است که ارزش اعمال نیک و پاداش آن، در بسیاری از موارد باعث پاداش و عظمت جهاد مقایسه و سنجیده می شود. جهاد و دفاع از حریم ولایت از ابتدای اسلام همیشه اهمیت داشته و دارد؛ زمانی که به خانه دخت پیامبر هتک حرمت شد و اصحاب پیامبر به دفاع برخاستند یا حتی در حال حاضر وقتی به حرم امام حسین علیه السلام، سایر عتبات عالیات و حرم حضرت زینب سلام الله علیها هتک حرمت شد و مسلمانان از شیعه و سنی به دفاع از حریم ولایت برخاستند. از آنجا که هتک حرمت و بی ادبی نیروی کفر نسبت به اماکن مقدمه شیعیان همیشه بوده و قطعاً ادامه خواهد داشت و دفاع از حریم معصومین و حتی دفاع از ملت شیعه و مسلمان برعهده دیگر مسلمانان است، محقق برآن است تا به صورت تخصصی بحث جهاد و دفاع را بررسی نماید. پرداختن به موضوع جهاد و دفاع در اسلام با توجه به شبهه های عمیق کنونی، نسبت به مدافعان حریم ولایت قطعاً می تواند راه گشا باشد. سوریه که در منطقه از موقعیت ژئوپلیتیک و ژئواستراتژیک برخوردار است اکنون دچار بحران عظیمی شده است. ایران و سوریه دو متحد دیرینه هستند که همواره در در مواضع سیاسی خود به حمایت از یکدیگر پرداخته اند. با تشدید بحران داخلی سوریه و شروع جنگ داخلی و به دنبال آن حضور کشورهای خارجی در جهت بخشیدن به این بحران و سود آوری از آن جمهوری اسلامی ایران به عنوان یکی از قدرت های با نفوذ منطقه وارد صحنه شد. اکنون سوالات زیر مورد توجه قرار گرفته است: حضور نظامی ایران در خاک سوریه قانونی است و اگر اینطور نیست چه تبعاتی میتواند برای ایران در پی داشته باشد. مداخله نظامی در خاک سوریه و تجهیز مخالفان دولت خلاف اصول اساسی حقوق بین الملل معاصر، منشور ملل متحد و دیگر اسناد بین المللی است. مداخله نظامی کشور ثالث بر اساس دعوت میزبان یکی از ابزارهایی است که همواره در بحران های داخلی مورد استفاده قرار میگیرد. ایران با دعوت دولت سوریه و در جهت رفع بحران داخلی آن حضور یافته است و از طرفی این حضور نظامی به امنیت داخلی ایران منجر شده است.

6- منابع

- گرایلو، سعیده، پراندوجی، نعیمه، 1396، جایگاه شهدای مدافع حرم در شعر پایدار، نخستین همایش ادبیات مقاومت با محوریت شهدای دانشجو استان خراسان شمالی.

- عابدی کوشالشاہ، غلامرضا، کرم پور، رزا، باصری، علی، 1399، واکاوی کیفی مفاهیم سیاسی-اجتماعی وصایای شهدای (دفاع مقدس) و شهدای (مدافع حرم) استان تهران، فصلنامه امنیت ملی، دوره 10، شماره 38.
- مقیمی فیروزآباد، معصومه، 1396، مولفه های سبک زندگی شهدای مدافع حرم، دو فصلنامه جامعه شناسی و مدیریت سبک زندگی، دوره 3، شماره 9.
- اصلی زاده، بهرام، 1399، بررسی عملیات های نظامی مسلحین در تصرف شهر استراتژیک حلب، نمونه موردی: عملیات ابو عمر سراقب، دو فصلنامه مطالعات دفاع مقدس و نیردهای معاصر، دوره 4، شماره 1.
- خدابخشی، لیلا، ازغندی، علیرضا، هرمیداس باوند، داود، 1399، سیاست خارجی ایران و عربستان درباره تحولات سوره 2011-2019، فصلنامه مطالعات بین المللی، دوره 1، شماره 2.